

ვაჟა რობაკა

„ღაპიწყების“ ამოსავალი სემანტიკისათვის

„გული , გრძობა და გონება ერთმანეთზედა ჰკიდებიან“ - ეს რუსთაველური სიბრძნე ფართოდ აისახება ენობრივ ფაქტებში, კერძოდ, ირკვევა, რომ „უწყის“ ზმნა სათავეს იღებს „მწყემსავს“ („უთვალთვალებს“), მეგრ. „ორწყე“ („ხედავს“) ზმნათა მნიშვნელობიდან, მაგრამ, ამავე დროს, აღნიშნულ ძირთანვე უნდა იყოს დაკავშირებული საპირისპირო შინაარსის ზმნა *დავიწყება*¹ (სხვადასხვა ზმნური წინდებულებით“ გაფორმებული - *ა-ვიწყდება ი-ვიწყებს...*), „გულმავიწყო-“

ენებში ნაირგვარად ჩანს გადმოცემული „დავიწყება“. რუსულ ენაში, მაგალითად, დადებითი „ყოფნა“ („быть“) ზმნისაგან, за წინსართის დართვილი (რომელიც „უკუ“-ს გაგების შემცველია) მიიღება უარყოფითი შინაარსის ამსახველი ზმნა - *забыл* „დაავიწყდა“.

ზემოთ მითითებული რუსთაველური „კავშირების“ არსებობა ნათელი ხდება შემდეგი გამონათქვამების მიხედვით:

ერთი მხრივ:

„დაბერდა, მაგრამ ყურში
კარგად ესმის“

ასეთი ამბავი ჯერ არ
გამიგონია

მეორე მხრივ:

„მომხსენებელს ეს საკითხები
კარგად ესმის“

ასეთი ამბავი ჯერ არ
გამიგია
და სხვა ამღაგვარი.

შენიშვნა:

¹ საინტერესოა მისი საბა ორბელიანისეული განმარტება: „გონებით (ე.ი. გონებიდან) საქმის წასლტა“.

VAZHA ROGAVA

AT THE SOURCE OF KNOWLEDGE

Heideger underlined the identifiability of the “knowledge” and “seeing”. This link between the “knowledge” and “seeing” with the expressed antecedence of “seeing” must have been well-preserved in the Kartvelian languages.

The following lexical units may serve the example: Georgian “*utsqis*” (knows) Megrelian “*orçqe*” (sees) being a common stem preserved in Megrelian to the present.

Georgian *tskera* (see) and its Zanic equivalent *určkile* (hears); verbs of the *x*-stem in the Georgian languages: Georgian *naxa*, *ixila* and Svan *mi-x-al* (I know) etc.